

УДК 342.922:355.1

DOI 10.32755/sjlaw.2026.02.299

Шестак Л. В.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного
та конституційного права Навчально-наукового інституту
права, правоохоронної діяльності та психології,
Пенітенціарна академія України, м. Чернігів, Україна
ORCID: 0009-0001-9381-5916

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПЕРЕВИЩЕННЯ ВІЙСЬКОВОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ВЛАДИ ЧИ СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ (ст. 172-14 КУпАП)

До недоліків правового регулювання адміністративної відповідальності за ст. 172-14 КУпАП автор відносить невизначеність форм вияву об'єктивної сторони правопорушення, відсутність законодавчого закріплення співвідношення понять «військова службова особа» та «військова посадова особа», «особливий період» та «воєнний стан»; відсутність диференціації покарання залежно від форми вини та факту завдання шкоди.

***Ключові слова:** адміністративне правопорушення, адміністративна відповідальність, правове регулювання, припинення правопорушень, військовослужбовці, військова службова особа, перевищення влади (повноважень).*

Постановка проблеми. Питання адміністративної відповідальності військовослужбовців є важливим елементом забезпечення правопорядку в суспільстві. Адже попри велику повагу до них та їх зусиль для забезпечення державного суверенітету України та її територіальної цілісності, статистика свідчить про суттєве зростання кількості правопорушень саме серед військових [1]. Це можна пояснити різким збільшенням кількості військовослужбовців через проведення загальної мобілізації, фізичне й емоційне перенапруження під час виконання службових обов'язків, перебування на лінії зіткнення, соціальні та інші проблеми, що підвищують рівень тривожності та стресу тощо. Відтак, питання застосування заходів відповідальності, які б відповідали тяжкості вчиненого, особі порушника, реальним або можливим наслідкам

протиправного діяння є актуальними з огляду на ті завдання, які покладаються на Збройні Сили України.

Вивчення положень Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП, Кодекс) дозволяє стверджувати, що адміністративна відповідальність військовослужбовців може бути двох видів: 1) загальною, тобто застосовуватись за протиправні вчинки, суб'єктом скоєння яких може виступати будь-яка дієздатна особа (в тому числі й військовослужбовець), що досягла віку адміністративної відповідальності та які не передбачають обов'язкової наявності в порушника спеціального правового статусу (базується на застосуванні положень ст. 15 КУпАП); та 2) спеціальною, тобто застосовуватись тільки до військовослужбовців та прирівняних до них осіб за вчинення військових адміністративних правопорушень, перелік яких визначений у главі 13-Б КУпАП [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання адміністративної відповідальності за вчинення військових адміністративних правопорушень фахівці в галузі адміністративного права почали порушувати у своїх наукових доробках задовго до доповнення КУпАП главою 13-Б «Військові адміністративні правопорушення». Відповідні дослідження тривають і сьогодні. Зокрема, зазначена проблематика розкривається в роботах С. Вітвіцького, М. Веселова, Г. Ганової, П. Єпринцева, О. Нестеренка, О. Остапенка, С. Попової, М. Туркот та інших фахівців. Зазначені вчені визначали особливості складів відповідної групи порушень [3], досліджували специфіку суб'єктів протиправних виявів [4] тощо, проте багато питань у царині адміністративної відповідальності військовослужбовців залишилися нерозв'язаними.

Мета статті – виокремити недоліки правового регулювання адміністративної відповідальності військовослужбовців за перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень (ст. 172-14 КУпАП) та визначити шляхи їх практичного вирішення.

Виклад основного матеріалу. Адміністративно-деліктне законодавство постійно поповнюється описами нових протиправних діянь, вчинення яких тягне за собою

застосування заходів адміністративної відповідальності. Це не означає, що кількість правопорушень неухильно збільшується. Це свідчить про те, що законодавство оновлюється відповідно до нових викликів сьогодення, реагує на соціальні, економічні, політичні та інші зміни, а також на ті негативні явища, які їх супроводжують. До 2015 року військовослужбовці та прирівняні до них особи притягувалися до адміністративної відповідальності на загальних підставах лише за обмежене коло проступків, орієнтовний перелік яких визначався у ч. 1 ст. 15 КУпАП. Але збільшення чисельності Збройних Сил України внаслідок проведення мобілізації оголило проблеми щодо відсутності відповідальності за проступки, вчинення яких мало місце власне у військовому середовищі. Внаслідок цього Кодекс було доповнено главою 13-Б, яка визначає підстави, умови й особливості адміністративної відповідальності за військові адміністративні правопорушення.

Аналіз положень законодавства про відповідальність саме за військові адміністративно карані діяння дозволяє зробити висновок про значну диференціацію таких проступків за місцем вчинення, формами вияву протиправної поведінки, суб'єктами, часом, умовами вчинення та іншими ознаками. З-поміж військових адміністративних правопорушень особливої уваги заслуговує ст. 172-14 КУпАП, положення якої визначають правові підстави та умови адміністративної відповідальності військовослужбовців за перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень.

Варто зазначити, що деякі з окреслених в адміністративно-деліктному законодавстві військових проступків посягають на загальний порядок перебування на військовій службі (становить частину загальних військових правовідносин), інші – на спеціальний (який своєю чергою зумовлюється специфікою військової служби) [5]. До другої групи проступків належить діяння, відповідальність за яке передбачено ст. 172-14 КУпАП «Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень» [2].

Важливість застосування заходів адміністративної відповідальності за вказане правопорушення не викликає

сумнівів. Адже об'єктивно таке діяння межує з кримінальним правопорушенням, передбаченим ст. 426-1 Кримінального кодексу України. Тому притягнення до відповідальності в адміністративному порядку є важливим превентивним засобом, що виступає як механізм контролю за діяльністю військовослужбовців та сприяє захисту прав і свобод інших військових та цивільного населення від неправомірних проявів з боку військових, що зі свого боку сприяє зміцненню довіри до Збройних Сил України.

Разом з тим, незважаючи на важливість застосування заходів адміністративної відповідальності за ст. 172-14 КУпАП, названа норма не позбавлена низки недоліків, наявність яких зменшує рівень ефективності адміністративних стягнень та може стати причиною уникнення відповідальності. Так, відповідно до ст. 172-14 КУпАП «перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень, тобто умисне вчинення дій, які явно виходять за межі наданих цій особі прав чи повноважень, – тягне за собою накладення штрафу від ста до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешт з утриманням на гауптвахті на строк до десяти діб. Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені в умовах особливого періоду, – тягнуть за собою накладення штрафу від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешт з утриманням на гауптвахті на строк від десяти до п'ятнадцяти діб» [2]. Проте притягнення до адміністративної відповідальності на основі аналізованої норми є проблематичним з кількох причин:

По-перше, на сьогодні військове законодавство України не містить чіткого визначення поняття «військова службова особа», хоча суб'єктом названого правопорушення може виступати лише особа, яка має таких правовий статус. Згідно з положеннями примітки до ст. 172-13 КУпАП «під військовими службовими особами розуміються військові начальники, а також інші військовослужбовці, які обіймають постійно чи тимчасово посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальним дорученням

повноважного командування» [2]. Проте невідомо, чи положення цієї примітки поширюються на положення ст. 17-14 КУпАП, адже, наприклад, положення глави 13-А Кодексу містять примітки до кожної норми окремо, в яких визначаються суб'єкти кожного окремо взятого проступку і жодних пояснень про чинність та юридичну силу приміток в КУпАП немає [6, с. 76]. Крім того, Закон України «Про запобігання корупції» суб'єктами правопорушень, пов'язаних з корупцією, називає військових *посадових* осіб Збройних Сил України [7]. Поняття військової посадової особи міститься і в Законі України «Про військовий обов'язок і військову службу» [8], який є базовим для регулювання правовідносин щодо виконання конституційного обов'язку із захисту Батьківщини. Тому для уникнення колізій у процесі правозастосування вважаємо за доцільне підтримати позицію тих дослідників, які пропонують у питаннях застосування заходів адміністративної відповідальності за ст. ст. 172-13, 172-14 КУпАП вживати поняття «військова службова особа» та «військова посадова особа» як тотожні [9, с. 63], тим більше, що це відповідає й судовій практиці [10]. Відповідно, важливо внести зміни до положень ст. 172-14 КУпАП та викласти її назву в такій редакції: «Стаття 172-14. Перевищення військовою службовою (посадовою) особою влади чи службових (посадових) повноважень...».

По-друге, для кваліфікації діяння за ст. 172-14 КУпАП необхідно довести, що правопорушення було вчинено умисно, тобто порушник бажав досягти певних результатів, мав визначену мету, відповідно до яких діяв на шкоду інтересам держави. На цю обставину вказує пояснення перевищення службових повноважень, яке подано в ч. 1 аналізованої норми: «... умисне вчинення дій, які явно виходять за межі наданих цій особі прав чи повноважень» [2]. На наш погляд, така позиція законодавця є хибною, бо недоведеність прямого умислу дозволяє уникати відповідальності, причому і за ч. 1, і за ч. 2 цієї статті (яка передбачає вчинення відповідного діяння в умовах особливого періоду) [11]. Форма вини (умисел чи необережність) має впливати в цьому випадку на вид і міру

покарання, але не на можливість притягнення до відповідальності загалом. Відповідно, пропонуємо вилучити з тексту статті слово «умисне», що дозволить застосовувати заходи адміністративної відповідальності за протиправні діяння незалежно від форми вини, в тому числі й вчинені в умовах особливого періоду.

По-третє, недоречним, на наш погляд, є й застосування так званих оціночних понять, які ускладнюють адміністративно-правову кваліфікацію [6, с. 77]. Так, для доведення факту вчинення проступку, передбаченого ст. 172-14 КУпАП, необхідно, щоб перевищення повноважень передбачало вчинення дій, які *явно* виходять за межі наданих прав чи повноважень. Проте явна очевидність відповідних дій власне й належить до оціночних понять, оскільки жоден нормативний документ не розмежовує явних перевищень з неявними.

Автори науково-практичного коментаря військових адміністративних правопорушень [3] зазначають, що відповідне діяння виявляється в активних діях військової службової особи всупереч інтересам військової служби, з перевищенням наданої їй влади та службових повноважень. Об'єктивна сторона цього правопорушення може виступати у формі суспільно небезпечного діяння із застосуванням нестатутних заходів впливу щодо підлеглого або перевищення дисциплінарної влади, під якими слід розуміти дії військових начальників, які полягають у впливі на підлеглого з метою примушування його до вчинення або невчинення певних дій. Причому такі дії повинні суперечити положенням статутів Збройних Сил України або інших нормативно-правових актів чи взагалі не передбачатися останніми (наприклад, вимагання підпорядкування від своїх підлеглих шляхом шантажу, створенням умов, що принижують їхню честь і гідність, застосування дисциплінарних покарань, які не можуть бути застосовані до конкретного військовослужбовця чи відповідною службовою особою тощо) [3, с. 75]. Тобто для правильної кваліфікації необхідно знати зміст і обсяг повноважень конкретно взятого військовослужбовця та довести факт перевищення покладених на нього повноважень. На наш

погляд, щоб довести наявність перевищення військовою службовою особою наданих їй повноважень, важливо в протоколі про адміністративне правопорушення чітко вказати, в чому саме проявилися протиправні діяння. Адже положення ст. 172-14 є бланкетними та передбачають, як зазначалося вище, вивчення змісту нормативних актів, зокрема й підзаконних, що регулюють порядок проходження служби в Збройних Силах України та інших військових формувань. Тому чітка вказівка на те, положення якого документа та якої норми (статті, частини статті, пункту, підпункту) було порушено, дозволить показати факт перевищення повноважень порушником. Хоча питання про те, чи було таке перевищення за відповідних обставин явним чи ні, вирішує суд (суддя).

По-четверте, відсутня й диференціація адміністративного покарання за вчинення правопорушення, передбаченого ст. 172-14 КУпАП залежно від того, чи була завдана шкода відповідним діянням, чи ні. Адже наявність майнових збитків має вказувати на більший ступінь суспільної шкідливості (суспільної небезпеки). Це питання, на наш погляд, є важливим, адже кримінальна відповідальність за ст. 426-1 Кримінального кодексу України «Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень» [12] настає за наявності «істотної шкоди», тобто такої, яка в двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Істотна шкода може виражатися й у фізичних стражданнях, якими супроводжується незаконне позбавлення волі чи незаконне введення в організм проти волі особи наркотичних засобів або психотропних речовин тощо. Слід урахувати, що застосування насильства до підлеглого як фізичного, так і психологічного характеру, не охоплюється диспозицією ст. 172-14 КУпАП, а має бути кваліфіковано за ч. 2 ст. 426-1 КК України [12]. Відповідно, презюмується, що вчинення відповідного адміністративного правопорушення може не мати майнових наслідків, а може їх передбачати, але відповідальність за нормами адміністративного законодавства настає за умови, що завдана шкода не є «істотною». Тому для розмежування аналогічних адміністративних та кримінальних правопорушень

доречно ст. 172-14 доповнити частиною 2 такого змісту: «Вчинення діянь, передбачених частиною першою цієї статті, що не завдало істотної шкоди, – тягне за собою...», а наявну ч. 2 вважати частиною 3 цієї статті.

По-п'яте, ст. 172-14 КУпАП передбачає як кваліфікаційну обставину вчинення відповідного діяння в умовах особливого періоду. Проте єдиного бачення, що собою являє такий період, наразі немає. Відповідно до положень Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» [13] особливим періодом є «період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, сил оборони і сил безпеки, підприємств, установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і час демобілізації після закінчення воєнних дій». Таким чином, особливий період має містити й воєнний стан. Проте за окремими нормами глави 13-Б КУпАП особливий період не охоплює воєнного стану (ст. 172-10 КУпАП). Відповідно, неузгодженості чинних правових актів не сприяють виробленню єдиної судової практики та загалом ускладнюють роботу правозастосовчих органів [14], оскільки на законодавчому рівні не визначено співвідношення понять «особливий період» та «воєнний стан». У зв'язку з цим вважаємо за доцільне відповідну частину ст. 172-14 КУпАП викласти в такій редакції: «Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені в умовах особливого періоду, зокрема й воєнного стану, – тягнуть за собою...».

Ще однією проблемою застосування положень ст. 172-14 КУпАП є обмеженість санкцій. На сьогодні за перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень передбачено лише два види стягнень: штраф та арешт з утриманням на гауптвахті до десяти діб. Проте

названий проступок прямо пов'язаний з використанням службових (посадових) повноважень всупереч інтересам держави. Відповідно доречно було б доповнити перелік адміністративних стягнень і таким додатковим покаранням, як позбавлення права обіймати певні посади. Максимальна тривалість такого покарання, на нашу думку, не повинна перевищувати строк шести місяців. Введення відповідного стягнення до санкцій ст. 172-14 КУпАП дозволило б обмежити можливості військових службових осіб зловживати своїми правами з корисливою метою для самоствердження чи з інших негативних спонукань.

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене, можна стверджувати, що юридично правильна кваліфікація будь-якого проступку базується на ґрунтовному аналізі положень чинного законодавства, виявленні правових прогалин та положень, які дозволяють неоднозначно тлумачити конкретний правовий припис. Положення статті 172-14 КУпАП мають низку недоліків, наявність яких ускладнює адміністративно-правову кваліфікацію, а, отже, може спричиняти як уникнення відповідальності реального правопорушника, так і застосовувати відповідні заходи до осіб, які не винні у вчиненні такого протиправного діяння.

До недоліків правового регулювання адміністративної відповідальності за ст. 172-14 КУпАП варто віднести невизначеність форм вияву об'єктивної сторони правопорушення, відсутність законодавчого закріплення співвідношення понять «військова службова особа» та «військова посадова особа», «особливий період» та «воєнний стан»; відсутність диференціації покарання залежно від форми вини та факту завдання шкоди. Все це негативно позначається на розгляді справ про вказане адміністративне правопорушення та не сприяє формуванню єдиної судової практики.

Список використаних джерел

1. Аналітичні таблиці щодо стану здійснення правосуддя за 2025 рік. *Судова статистика. Вебсайт Судова влада України*. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/analit_tabl_2025 (дата звернення: 29.01.2026).

2. Кодекс про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

3. Військові адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар / С. С. Вітвіцький, М. Ю. Веселов, О. М. Нестеренко, П. С. Спринцев. Харків : Право, 2024. 182 с. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/663/299/e13/663299e13872a676140268.pdf>.

4. Туркот М., Ганова Г. Визначення поняття «військовий начальник» у законодавстві України. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 3 (49). С. 42–48.

5. Настільна книга військового прокурора : науково-практичний посібник / кол. авт. Київ : Національна академія прокуратури України, 2017. 530 с.

6. Пузирний В. Ф., Шестак Л. В. Окремі проблеми адміністративно-правової кваліфікації правопорушень, пов'язаних з корупцією. *Науковий вісник Сіверщини*. Серія: Право : науковий журнал / Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2024. № 3 (23). С. 74–86. DOI: <https://doi.org/10.32755/sjlaw.2024.03.074> (дата звернення: 29.01.2026).

7. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n24> (дата звернення: 29.01.2026).

8. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#n102> (дата звернення: 29.01.2026).

9. Веселов М. Ю., Нестеренко О. М. Військові службові адміністративні правопорушення: проблеми правової регламентації та кваліфікації. *Правовий часопис Донбасу*. 2022. № 4 (81). С. 61–67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-1-61-67> (дата звернення: 29.01.2026).

10. Постанова судді Святошинського районного суду м. Києва від 20.12.2021 р. у справі № 759/18787/21. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102337159> (дата звернення: 29.01.2026).

11. Постанова Старокостянтинівського районного суду Хмельницької області від 31.01.2022 р. у справі № 683/3616/21. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102935412> (дата звернення: 29.01.2026).

12. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

13. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України в редакції від 01.01.2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text> (дата звернення: 29.01.2026).

14. Рибалка Н. О., Шестак Л. В. Окремі проблеми адміністративної відповідальності за військові адміністративні правопорушення. *Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра*. 2025. № 2 (18). С. 101–111. DOI: <https://doi.org/10.32755/sjcriminal.2025.02.101>.

Shestak L.,

PhD in Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Administrative and
Constitutional Law of the Educational and Scientific Institute of Law,
Law Enforcement, and Psychology,
Penitentiary Academy of Ukraine, Chernihiv, Ukraine
ORCID: 0009-0001-9381-5916

PROBLEMS OF LEGAL REGULATION OF ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR ABUSE OF POWER BY A MILITARY SERVICE PERSONNEL (Art. 172- 14 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses)

In the context of administrative legal regulation, it is impossible to do without the prompt legislative response to new challenges related to military administrative offenses. Constant updates to administrative offense legislation, particularly amendments to the Code of Ukraine on Administrative Offenses, reflect the realities arising from social and political changes, as well as the lack of clear responsibility for offenses in the military environment prior to 2015. The integration of Chapter 13-B of the Code of Ukraine on Administrative Offenses allowed for the establishment of the grounds for administrative responsibility of military personnel, particularly for the abuse of power, which is relevant in the context of the increasing volume of mobilization of the Armed Forces of Ukraine.

The author analyzes the reasons and conditions that negatively impact the application of the provisions of Art. 172-14 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses. These include the lack of a clear definition of the terms "military service person" and "military official"; the correlation of the terms "special period" and "martial law." Furthermore, the presence of evaluative concepts such as "manifest abuse of power" and "significant harm" does not allow for a clear distinction between an administrative offense and a criminal act.

The issue of sanctions is also important, as fines and detention with confinement to a guardhouse do not always correspond to the consequences of such offenses. It is proposed to supplement the sanctions of Art. 172-14 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses with a punishment such as deprivation of the right to hold certain positions. This would enhance control over the actions of military personnel and prevent possible abuses.

Key words: administrative offense, administrative responsibility, legal regulation, cessation of offenses, military personnel, military service person, abuse of power (authority).

References

1. Judicial Authority of Ukraine (2025), *Analytical tables on the administration of justice in 2025*, Judicial statistics, available at: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/analit_tabl_2025.
2. Code of Ukraine on Administrative Offenses (1984, December 7), Law of Ukraine No. 8073-X, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
3. Vitvitskyi, S. S., Veselov, M. Yu., Nesterenko, O. M., & Yepryntsev, P. S. (2024), *Military administrative offenses: Scientific and practical commentary*. Pravo Publishing House, available at: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/663/299/e13/663299e13872a676140268.pdf>.
4. Turkot, M., & Hanova, H. (2017), "Definition of the concept of "military commander" in Ukrainian legislation", *Bulletin of the National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine*, № 3 (49), pp. 42–48.
5. National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine (2017), *Handbook for military prosecutors: Scientific and practical guide*.
6. Puzyrnyi, V. F., & Shestak, L. V. (2024), "Problems of administrative-legal qualification of corruption-related offenses", *Scientific Bulletin of Sivershchyna: Law*, № 3 (23), pp. 74–86, DOI: <https://doi.org/10.32755/sjlaw.2024.03.074>.
7. Law of Ukraine on Prevention of Corruption (2014, October 14), No. 1700-VII, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
8. Law of Ukraine on Military Duty and Military Service (1992, March 25), No. 2232-XII, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.
9. Veselov, M. Yu., & Nesterenko, O. M. (2022), "Military service administrative offenses: Problems of legal regulation and qualification", *Law Journal of Donbas*, № 4 (81), pp. 61–67, DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-1-61-67>.

10. Sviatoshyn District Court of Kyiv (2021, December 20), *Decision in case No. 759/18787/21*, available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102337159>.

11. Starokostiantyniv District Court of Khmelnytskyi Region (2022, January 31), *Decision in case No. 683/3616/21*, available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102935412>.

12. Criminal Code of Ukraine (2001, April 5), Law of Ukraine No. 2341-III, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

13. Law of Ukraine on Mobilization Preparation and Mobilization (2025), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12>.

14. Rybalka, N. O., & Shestak, L. V. (2025), "Problems of administrative liability for military administrative offenses", *Criminal-Executive System: Yesterday, Today, Tomorrow*, № 2 (18), pp. 101–111, DOI: <https://doi.org/10.32755/sjcriminal.2025.02.101>.

Дата першого надходження статті до видання: 02.02.2026.

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.02.2026.

Дата публікації (оприлюднення): 01.06.2026.